

From: [VANDENBROUCKE, kabinet](#)

To: [diverse studenten en oud-studenten gezinswetenschappen]

Sent: Monday, June 19, 2006 5:27 PM

Subject: hoger instituut voor de gezinswetenschappen

Geachte,

Op vrijdag 16 juni heeft de Vlaamse Regering het "decreet tot instelling van een aantal maatregelen tot herstructurering en flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen" bekrachtigd. Daarmee is de hele decreetgevende cyclus van dit zogenaamde mini-decreet achter de rug en kunnen we met zekerheid zeggen wat er wel en niet in staat. Dat biedt mij meteen de kans om zonder al te veel in de voorwaardelijke wijs te moeten spreken wat nader in te gaan op de inhoud van de vele bezorgde e-mails die ik van (oud-)studenten uit de opleiding gezinswetenschappen van het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (HIG) mocht ontvangen.

1. de achtergrond

Met de invoering van de bachelor-masterstructuur in de hogescholen en aan de universiteiten is het bestaande onderscheid tussen het klassieke hoger onderwijs (universiteiten en hogescholen) en het hoger onderwijs voor sociale promotie (volwassenenonderwijs) nadrukkelijker tot uiting gekomen. Het verschil tussen graduat van de hogeschool en graduat van het volwassenenonderwijs was vroeger niet altijd duidelijk en werd daardoor ook niet altijd gemaakt. Nu de hogescholen hun graduaatsopleidingen omvormen tot bacheloropleidingen, wordt het opeens wel heel zichtbaar dat er een verschil is.

Een aantal HOSP-opleidingen, waaronder de gezinswetenschappen, heeft daarop gereageerd dat de aard en de inhoud van hun opleiding rechtvaardigt dat ook hún afgestudeerden de graad van bachelor zouden krijgen.

Zonder mij in de plaats te willen stellen van de deskundigen die een dergelijk inhoudelijk oordeel kunnen vellen, was het mijn stelling dat dit (a) voor sommige opleidingen inderdaad niet uitgesloten kan worden en dat er dan (b) daadwerkelijk een oplossing gevonden moet worden om de mensen die een dergelijke opleiding beëindigd hebben, een diploma te geven dat ten volle uitdrukking geeft aan het niveau van hun studies en dat hen een correcte instroom op de arbeidsmarkt garandeert.

2. de opening naar de bachelor

In het mini-decreet heb ik daarom in eerste instantie een regeling laten opnemen waardoor de opleiding gezinswetenschappen kan laten toetsen of zij inderdaad aan de criteria voldoet waaraan bacheloropleidingen moeten beantwoorden. Net zoals voor de opleidingen van de hogescholen en de universiteiten zal zij daarvoor een externe visitatie door een panel van onafhankelijke deskundigen moeten laten gebeuren, en vervolgens dit visitatierapport aan de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) aanbieden. Deze internationale instantie zal aan de hand van dit visitatierapport oordelen of de opleiding gezinswetenschappen al dan niet een bacheloropleiding kan worden.

Als de NVAO van oordeel is dat de opleiding niet aan die criteria voldoet, dan blijft de opleiding gezinswetenschappen de (waardevolle) graduaatsopleiding binnen het HIG en binnen het systeem van het hoger onderwijs voor sociale promotie/volwassenenonderwijs die zij altijd is geweest - maar wordt ze uiteraard geen bacheloropleiding.

Als de NVAO van oordeel is dat de opleiding wél aan die criteria voldoet, kan de opleiding gezinswetenschappen dus een bacheloropleiding worden. Vraag is hoe dat dan precies geregeld moet worden.

3. wat als de opleiding gezinswetenschappen een bachelor wordt?

In wat volgt vertrek ik van de hypothese dat de NVAO positief oordeelt over het dossier van de opleiding gezinswetenschappen.

Binnen het stelsel van door de overheid gefinancierde onderwijsinstellingen is het aanbieden van bachelor- en masteropleidingen voorbehouden aan de 22 erkende hogescholen en de 6 erkende universiteiten. Ik wil dit ook zo houden. Het lijkt me niet goed dat er allerlei overlappings tussen de verschillende onderwijsniveaus zouden ontstaan. Dat leidt om te beginnen tot grote onduidelijkheid voor de leerlingen, cursisten en studenten. We hebben zo een onduidelijkheid eigenlijk al meegemaakt met het naast elkaar bestaan van twee soorten graduataten. Ook voor de instellingen dreigt dit problemen op te leveren. Elk van de onderwijsniveaus is immers aan een eigen stelsel van regelgeving onderworpen. Daarmee wordt de organisatie van de sector geregeld, de financiering, de arbeidsvoorwaarden en uiteraard ook de manier waarop het onderwijsaanbod vorm moet krijgen. Het wordt er niet eenvoudiger op als verschillende regelgevingen met elkaar gecombineerd moeten worden: de ene instelling zou dan per "lesuurcursist" gefinancierd worden, de andere per studiepunt; de ene zou de inspectie van het departement Onderwijs & Vorming over de vloer krijgen, de andere een onafhankelijke visitatiecommissie; enz.

Als de opleiding gezinswetenschappen een bachelor wordt, moet zij dus een plaats krijgen tussen de andere bacheloropleidingen van de hogescholen (en de universiteiten). In het mini-decreet heb ik de nodige mechanismes voor een dergelijke overheveling van het volwassenenonderwijs naar het hoger onderwijs ingebouwd.

4. wat met de eigenheid van de opleiding?

Het vooruitzicht van een overheveling naar een hogeschool (let wel: nog steeds in de veronderstelling dat de opleiding daadwerkelijk als bachelor geaccrediteerd wordt - zo niet, dan heeft een overheveling uiteraard geen zin) heeft, zowel bij het HIG als bij de cursisten, voor heel wat onrust gezorgd. Zou door de inbedding in een hogeschool de eigenheid van de opleiding niet verloren gaan?

Ik ben er mij ten volle van bewust dat de opleiding gezinswetenschappen over een aantal troeven beschikt die niet zo maar overboord mogen gaan als de opleiding in een hogeschool ingebed zou worden. Zonder de regelgeving voor de universiteiten en de hogescholen helemaal op zijn kop te zetten, heb ik met het mini-decreet zo veel mogelijk ruimte proberen creëren om die troeven te kunnen behouden.

Cruciaal lijkt mij de *tijd* die aan het HIG gegeven wordt om de overdracht van de opleiding te realiseren. Dat kán van zodra de accreditatie als bachelor is toegekend, maar het moet niet per se. Zo krijgen het HIG en de overnemende hogeschool de kans om die overdracht perfect te regelen. Zo nodig kan het HIG zelfs met meerdere hogescholen gesprekken voeren en op basis daarvan beslissen in welke hogeschool de opleiding het beste tot haar recht komt.

Om aan het HIG, het personeel en uiteraard ook de cursisten de nodige zekerheid over de toekomst in de hogeschool te verschaffen, wil ik dat het HIG en de overnemende hogeschool hun afspraken in *een intentieverklaring en/of een protocol* vastleggen. De Vlaamse Regering zal die bekrachtigen.

Die afspraken kunnen op tal van aspecten slaan. Ik denk aan de voorwaarden voor cursisten die nu al de opleiding volgen en onderweg plots in een hogeschool terecht komen. Om maar een voorbeeld te geven: mij lijkt het best verdedigbaar dat die studenten niet plots het gangbare *studiegeld* van de hogeschool moeten betalen, maar hun opleiding kunnen afwerken tegen dezelfde prijs die ook aan het begin van de opleiding gold. Daarmee heb ik niet gezegd dat dit zo móet zijn, maar het is één van de mogelijke afspraken die het HIG met de overnemende

hogeschool kan maken. (Tegelijk moet trouwens gezegd worden dat ook de hogescholen via hun sociale voorzieningen over een aantal troeven inzake omkadering en zogenaamde randvoorwaarden beschikken.)

Ook over de *organisatie* van de opleiding kunnen afspraken worden gemaakt. Vele cursisten hebben terecht aangehaald dat de organisatie van de opleiding gezinswetenschappen, met avond- en weekendlessen, de combinatie arbeid-studie-gezin mogelijk maakt. Die organisatie kan ook na overdracht naar een hogeschool behouden blijven. De bestaande regelgeving voor de hogescholen en de universiteiten schrijft immers niet voor dat het onderwijs in voltijds dageregime georganiseerd zou moeten worden, ook al is dat nog altijd het model voor de gemiddelde student in het hoger onderwijs. Ik moet overigens opmerken dat het Flexibiliseringsdecreet, dat in 2005-2006 is ingegaan, de hogescholen en de universiteiten ertoe wil aanzetten om die combinatie arbeid-studie-gezin veel beter mogelijk te maken, om dus ook verder te kijken dan de gemiddelde 18-jarige student. Er is geen enkele reden waarom een hogeschool dat zou terugschroeven bij een opleiding die dit nu al toepast. Meer nog, de wijze waarop dit in de gezinswetenschappen wordt aangepakt, kan misschien een mooie bron van inspiratie zijn om ook andere opleidingen binnen de hogeschool op meer flexibele leest te schoeien.

Het mini-decreet bevat ook een aantal bepalingen in verband met het *personeel* van het HIG. Voor bepaalde personeelscategorieën zijn er sowieso garanties dat zij aan de slag kunnen blijven als de opleiding wordt overgeheveld naar een hogeschool. In het hierboven vernoemde protocol kunnen het HIG en de hogeschool ook voor de andere personeelsleden de nodige afspraken maken. Het kan uiteraard niet de bedoeling zijn dat alle expertise bij de docenten plots zou wegvloeien.

Om dat allemaal financieel mogelijk te maken, stelt het mini-decreet ook dat de *financiering* van de opleiding mee naar de hogeschool verhuist. Dat zorgt ook voor financiële zekerheid.

5. tot slot

Ik hoop dat ik u met deze lange mail heb duidelijk gemaakt dat ik de vragen en bedenkingen vanuit en over de opleiding gezinswetenschappen ernstig neem. Het is niet altijd eenvoudig om de vele -meestal zeer begrijpelijke- wensen van de cursisten en van het HIG te doen sporen met bestaande systemen en structuren, die natuurlijk ook elk hun eigen logica hebben. Met de steun van mijn collega's in de Vlaamse Regering en van het Vlaams Parlement heb ik geprobeerd het beste van twee werelden met elkaar te verzoenen. Ik ben ervan overtuigd dat we met het mini-decreet daartoe een aantal belangrijke stappen gezet hebben. Tegelijk besef ik dat dit verhaal nog niet ten einde is. Veel zal uiteraard afhangen van het vervolg van de procedure die we mogelijk gemaakt hebben: zal de opleiding daadwerkelijk de accreditatie als bachelor toegekend krijgen?

Mijn medewerkers en ikzelf zullen dit dossier dan ook met de nodige aandacht blijven volgen.

Met vriendelijke groeten,

Frank Vandenbroucke